

ANALIZA EFEKATA KOMASACIJE NA PRIMERU KATASTARSKE OPŠTINE SEFKERIN

Dr. Milan Trifković, dipl.inž.geod.,
Janoš Čorba inž.geod.,
Ivan Kerkez inž.geod.

UDK: 631.11:332.26

***Rezime:** U radu je obrađena analiza efekata komasacije na području katastarske opštine Sefkerin. Posebno je naglašen značaj komasacije za optimalan razvoj poljoprivrede.*

***Ključne reči:** master rad*

1. UVOD

Komasacija je dugo prisutna na tlu Evrope pa i u Srbiji. Od drugog svetskog rata do danas putem komasacije u Srbiji je uređeno 1.445.720 ha ili 39.3% od ukupno 3.678.588 ha oranične površine, od toga na području Vojvodine uređeno je 1.020.678 ha ili 70.6%. Tema ovog rada je " Analiza efekata komasacije u katastarskoj opštini Sefkerin ,, , koja je odrađena u periodu 1988. – 1991. godine. U okviru ovog rada posebno će biti analizirani postignuti efekti komasacijom uređenih poseda individualnih domaćinstava prema : površini , razbacanosti , rasecanosti i usitnjenosti poseda u ataru K.O. Sefkerin.

2. DRUŠTVENO – EKONOMSKI EFEKTI UREĐENJA ZEMLJIŠNE TERITORIJE KOMASACIJOM

Prostorna organizacija i uređenje zemljišne teritorije - u cilju poboljšanja uslova za poljoprivrednu proizvodnju i realizacije elemenata prostornih planova : izgradnje objekata infrastrukture, sprovođenja hidromelioracija, namene površina i uređenja poseda po sektoru vlasništva - jedne ili više katastarskih opština, potesa ili pojasno sa obe strane duž objekta, najuspešnije se može vršiti komasacijom. Prednosti i analiza pojedinih efekata ostvarenih primenom komasacije, prikazani su za stanje pre i posle uređenja, putem:

- tekstualnog opisa i komentara ;
- tabela sa numeričkim pokazateljima ;
- preglednih planova (kartografski) sa prostornim pokazateljima.

Razmatranje i analiza efekata, koji se postižu izvršenjem komasacije zemljišta određenog područja, mogu se vršiti prvenstveno sa gledišta :

- poboljšanja uslova poljoprivredne proizvodnje ;
- ispoljavanja i odražavanja prednosti i efekata neposredne i posredne koristi. [1]

3. ANALIZA POSTIGNUTIH EFEKATA KOMASACIJOM UREĐENIH POSEDA INDIVIDUALNIH DOMAĆINSTAVA PREMA POVRŠINI, RAZBACANOSTI, RASCEPKANOSTI I USITNJENOSTI U ATARU ZA K.O.SEFKERIN

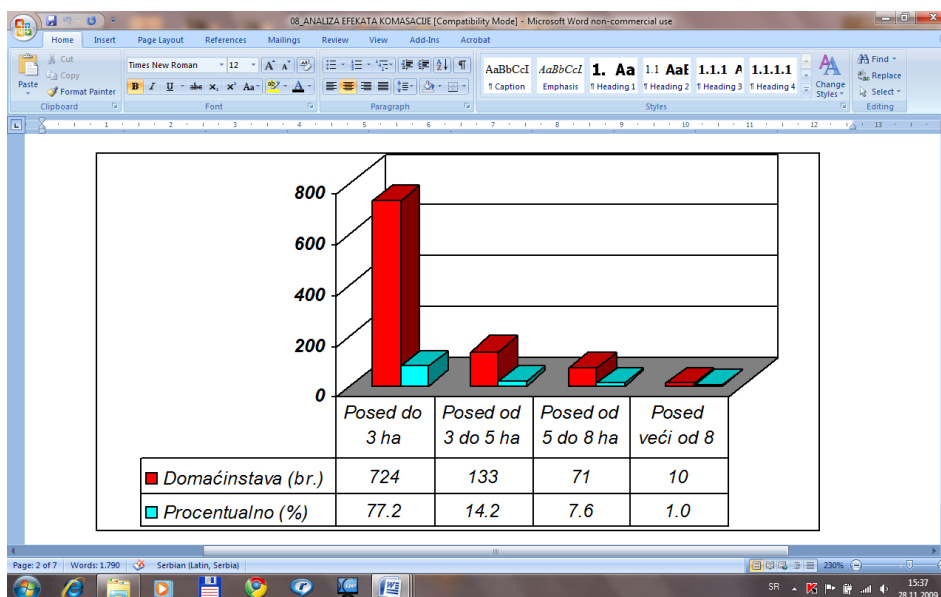
Analizu postignutih efekata komasacijom uređenih poseda individualnih domaćinstava izvršili smo prema: površini, razbacanosti, rascepkanosti i usitnjenosti.

U intervalu površina :

- do 3,00 ha,
- od 3,00 do 5,00 ha,
- od 5,00 do 8,00 ha,
- preko 8,00 ha. [2]

4. ANALIZA PREMA BROJU DOMAĆINSTAVA I POVRŠINI POSEDA

Pre komasacije u K.O.Sefkerin je bilo 1069 domaćinstava koje ulaze u komasaciju sa 2080 ha individualne površine. Posle komasacije, broj domaćinstava koja su dobila posed iz komasacione mase se smanjio i iznosi 938 domaćinstava sa smanjenom površinom od 1920 ha. Prosečna površina individualnog poseda u komasacionom području pre komasacije iznosila je 1,95 ha po domaćinstvu, a posle komasacije prosečna površina iznosi 2,05 ha po domaćinstvu. Prosečna površina društvenih komasiranih parcela iznosi 18,04 ha po parceli, dok je pre komasacije iznosila 3,85 ha po parceli, tako da je prosečno povećanje površine parcela za 14,19 ha ili za 4,7 puta. [2]

Slika 1 – Analiza prema broju domaćinstava i površini poseda individualnih domaćinstava

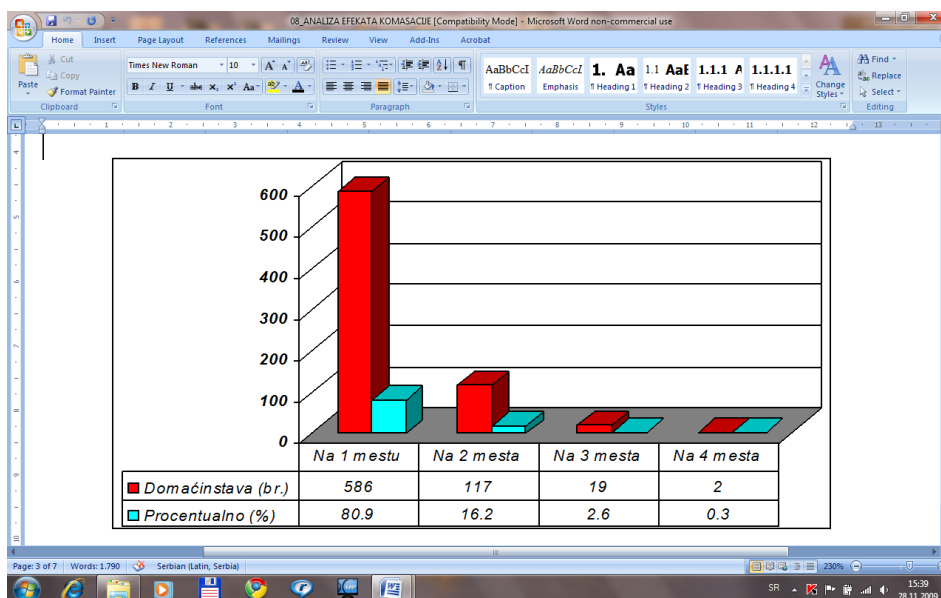
5. ANALIZA PREMA RAZBACANOSTI – BROJU MESTA

Ukupna posed svih učesnika u komasaciji bio je razbacan na 3407 mesta, a posle komasacije razbacanost poseda je bitno smanjena i iznosi 1508 mesta.

Pre komasacije ukupni posedi domaćinstava bili su razbacani na 1-17 mesta, a posle komasacije na 1 do najviše 5 mesta, što predstavlja značajno grupisanje poseda.

Prosečan broj mesta po domaćinstvu je bio 3,2 mesta po domaćinstvu, a posle komasacije je za dva puta manji i iznosi 1,6 mesta po domaćinstvu.

Posed po mestu u proseku je bio 0,61 ha po mestu, a posle komasacije ta površina je znatno veća i iznosi 1,61 ha po mestu. [2]

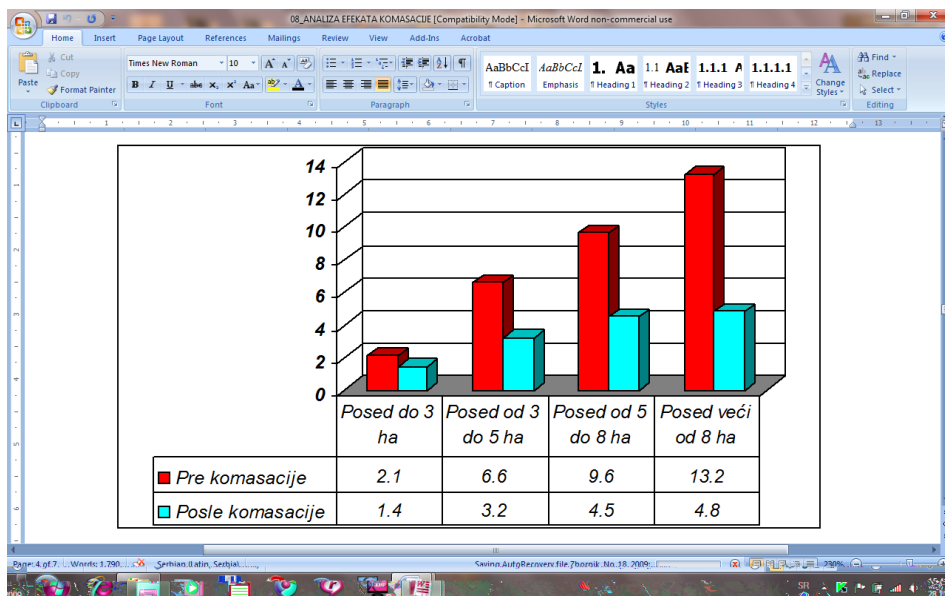
Slika 2 – Analiza prema razbacanosti (broju mesta individualnih domaćinstava) za površine do 3,00 ha

6. ANALIZA PREMA RASCEPKANOSTI - BROJU PARCELA

Pre komasacije, prosečan broj parcela po domaćinstvu je bio 3,5, a posle komasacije je taj broj znatno manji i iznosi 1,9 parcela po domaćinstvu, odnosno taj broj je manji za 1,84 puta. Prosečna površina parcela pre komasacije je bila 0,56 ha po parceli, a posle komasacije ta površina je za 1,93 puta veća i iznosi 1,08 ha po parceli.

Ako se analizira rascepkanost poseda prema broju parcela, individualna domaćinstva su imala posed pre komasacije u 1-17 parcela, a posle komasacije domaćinstva imaju posed u 1-8 parcela, što je smanjenje za više od 50% od broja parcela.

Broj parcela u društvenom sektoru posle komasacije iznosi 71 dok je pre komasacije broj parcela iznosio 333 parcele, što znači da se broj parcela smanjio posle komasacije za 262 parcele ili 4,7 puta. [2]

Slika 3 – Analiza prema rascepanosti (broju parcela individualnih domaćinstava)

7. ANALIZA PREMA USITNJENOSTI POSEDA PO VLASNIŠTVU

Od ukupnog broja individualnih domaćinstava skoro $\frac{3}{4}$ (73,8%) je sa jednim učesnikom, 20,7% domaćinstava sa dva učesnika, dok na domaćinstva sa 3, 4 i 5 učesnika otpada svega 5,5% domaćinstava. U proseku je 1,3 učesnika po domaćinstvu. I po broju mesta najviše ima domaćinstava koja su novi posed dobili na jednom mestu (64,9%), na dva mesta ima 17,5% domaćinstava, a na 3, 4 i 5 mesta ima ukupno 17,6% domaćinstava. U proseku, u K.O.Sefkerin za individualni sektor, za stanje posle komasacije je 1,6 mesta po domaćinstvu. Prema broju parcela najviše ima domaćinstava čiji je posed u jednoj parceli (30,4%), u dve parcele 20,1% domaćinstava, sa tri parcele ima 15,9% domaćinstava i tako redom do domaćinstava sa 8 parcela kojih ima 0,9%. U proseku ima 1,4 parcele po učesniku. [2]

8. ANALIZA RASCEPKANOSTI POSEDA KOMASIRANOG PODRUČJA PO SEKTORU VLASNIŠTVA U K.O. SEFKERIN

Površina katastarske opštine Sefkerin, pre komasacije iznosila je 3.782 ha, sa 6.216 parcela, a posle komasacije površina je neznato manja i iznosi 3.779 ha sa 4.688 novih parcela. Iz navedenih podataka se vidi da je broj parcela posle komasacije manji za 1.528 parcela ili za 24.6%. Površina komasiranog dela katastarske opštine posle komasacije iznosi 3219 ha što čini 85.2% od ukupne površine katastarske opštine. Ova površina je posle komasacije izdvojena na 1891 parcela privatnog i društvenog sektora, a pre kom

asacije površina komasiranog dela katastarske opštine bila je izdeljena na 3950 parcela. Prosečna površina parcela u komasacionom delu katastarske opštine sa društvenim sektorom posle komasacije iznosi 1.70 ha po parceli, a pre komasacije iznosila je 0.81 ha po parceli, tako da je prosečno povećanje površine parcele 0.89 ha ili 2.10 puta. Površina komasiranog dela katastarske opštine individualnog sektora posle komasacije iznosi 1920 ha što znači 50.8% od komasiranog dela katastarske opštine. Novi posed individualnih domaćinstava posle komasacije izdeljen je na 1777 parcela dok je pre komasacije bilo izdeljen na 3728 parcela tako da je broj parcela posle komasacije smanjen za 1.951 parcelu ili za 52.3%. Prosečna površina parcela individualnog sektora na komasacionom području, pre komasacije iznosila je 0.56 ha po parceli, a posle komasacije je 1.08 ha po parceli što čini prosečno povećanje površine parcele od 0.52 ha ili 1.93 puta, što predstavlja značajno povećanje površina parcele. [2]

Broj Učesnika Mesta Parcela	Broj domaćinstava	% Domaćinstava po učesniku	Broj učesnika	% Učesnika	% Domaćinstava po mestu	% Domaćinstava po parceli	Površina ha	%	Prosečno	
									ha / domać.	ha / učesn.
1	692	73,8	692	55,4	64,9	30,4	1.017,2	53,0	1,47	1,47
2	194	20,7	388	31,1	17,5	20,1	652,18	34,0	3,36	1,68
3	41	4,3	123	9,8	11,0	15,9	187,69	9,8	4,58	1,52
4	10	1,1	40	3,3	5,1	13,3	56,57	2,9	5,66	1,41
5	1	0,1	5	0,4	1,5	11,8	5,92	0,3	5,92	1,18
6						4,4				
7						3,2				
8						0,9				
Σ	938	100,0	1.248	100,0	100,0	100,0	1.919,89	100,0	2,05	1,54
%	-	100,0	-	100,0	100,0	100,0	parc./učes.= 1,4	100,0	učes./dom.= 1,3	

Slika 4 – Usitnjenost poseda domaćinstava prema broju učesnika – članova domaćinstava – vlasnika poseda

9. ANALIZA GRUPISANOSTI POSEDA DRUŠTVENOG SEKTORA

Površina plodnog zemljišta u društvenoj svojini iznosi 1281 ha što čini 33.9% od ukupne površine katastarske opštine. Pre komasacije ukupna plodna površina u društvenom sektoru iznosila je skoro isto tj 1283 ha. Broj parcela u društvenom sektoru posle komasacije iznosi 71 dok je pre komasacije broj parcela iznosio 333 parcele, što znači da se broj parcela smanjio posle komasacije za 262 parcele ili za 4.7 puta. Prosečna površina društvenih komasiranih parcela iznosi 18.04 ha po parceli dok je pre komasacije iznosila 3.85 ha po parceli tako da je prosečno povećanje površine parcele u društvenom sektoru za 14.19 ha ili za 4.7 puta. [2]

10. ANALIZA POVRŠINE I DUŽINE OBJEKATA

Površine pod tvrdim – poljskim putevima u K.O. Sefkerin pre komasacije iznosila je 119 ha sa 140 parcela, a posle komasacije površina poljskih puteva je smanjena i iznosi 87 ha sa 133 parcele. Površina pod putevima pre komasacije iznosila je 3.1% od površine katastarske opštine, a posle komasacije je smanjena i iznosi 2.3% od ukupne površine katastarske opštine. Dužina tvrdih puteva u K.O. Sefkerin je pre i posle komasacije ostala ista 3.72 km. Odnosno 1.16 m/ha. Ukupna dužina poljskih puteva pre komasacije iznosila je 109.10 km ili 34.12 m/ha a posle komasacije je 121.30 km ili 37.68 m/ha komasirane površine. Povećanje ukupne dužine poljskih puteva je za 1.10 puta. Pre komasacije, u K.O. Sefkerin, pod kanalima i rekama bilo je 96 ha sa 58 parcela, a posle komasacije je pod kanalima i rekama 120 ha sa 13 parcela. Do ovog povećanja površine pod kanalima došlo je iz razloga jer se u postupku projektovanja putne mreže projektovala i nova kanalska mreža. Površina pod kanalima iznosila je 2.6% od ukupne površine katastarske opštine, a posle komasacije je 3.2% od ukupne površine katastarske opštine što predstavlja za 0.6% povećanje površine pod kanalima u odnosu na stanje pre komasacije. Dužina kanala pre komasacije bila je 9.80 km odnosno 3.06 m/ha, a posle komasacije dužina se znatno povećala i to za 2.13 puta i iznosi 21.00 km tj 6.52 m/ha. Ukupna površina pod svim objektima, kanalima, tvrdim i poljskim putevima, pre komasacije iznosila je 215 ha sa 198 parcela (1.08 ha po parceli), a posle komasacije površina svih objekata je neznatno manja i iznosi 207 ha, sa 146 parcela (1.42 ha po parceli). Ako se ova površina objekata posmatra u odnosu na ukupnu površinu katastarske opštine, vidi se da je ona pre komasacije iznosila 5.7%, a posle komasacije 5.5% od ukupne površine katastarske opštine. Do smanjenja površine pod objektima, posle komasacije došlo je zbog smanjenja površine poljskih puteva. [2]

11. ZAKLJUČAK

Analizom efekata komasacije K.O. Sefkerin može se zaključiti da je komasacija uspešno sprovedena i da je dala dobre rezultate. Efekti komasacije individualnog sektora su manji od efekata komasacije društvenog sektora iz razloga što je posed individualnog sektora površinski dosta manji sa velikom usitnjenosti, rasepkanosti i razbacanosti poseda. Za neke dublje analize komasacija potrebno je analizirati katastarske opštine sa većom površinom i većim brojem domaćinstava i parcela. Ova tema „ Analiza efekata komasacije „, ostaje otvorena i za dalja istraživanja.

LITERATURA

- [1] Komasaacija u Srbiji 1860-2003, monografija, Beograd, 2003
- [2] Geodetski zavod „Vojvodina“, Izvođački projekat uređenja komasacionog područja atara K.O.Sefkerin, Novi Sad, 1988-1991
- [3] Geodetski zavod „Vojvodina“, Atlas preglednih karata i analize uređenja područja atara K.O.Sefkerin putem komasacije zemljišta, Novi Sad, 1988-1991
- [4] Dr.Milan Trifković, Uređenje seoskih područja komasacijom, Beograd, 2001

EFFECT ANALYSES OF REPARCELLING ON THE EXAMPLE OF CADASTRAL MUNICIPALITY OF SEFKERIN

Summary: The paper describes the effect analyses of reparable in the area of cadastral municipality of Sefkerin.

Key words: Master work